

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA OKREVANJE IN ODPORNOST

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

PRIROČNIK

ARACHNE - orodje za podatkovno rudarjenje pri preverjanju izvajanja Načrta za okrevanje in odpornost

(povzeto po Evropski komisiji)

Marec 2024

Kazalo

1.	IZHODIŠČE.....	1
2.	BELEŽENJE UPORABE.....	1
3.	UPORABNIŠKE PRAVICE	2
4.	KAJ JE ARACHNE	3
5.	SPLOŠNE INFORMACIJE	3
6.	PODATKI V ARACHNE.....	4
7.	UPORABA ARACHNE	5
8.	PREGLED ORODJA.....	7
8.1.	SUBJEKTI	8
8.2.	RAZMERJA	8
8.3.	NADZORNE PLOŠČE	9
8.4.	IZVOZ PODATKOV.....	9
8.5.	UPRAVLJANJE ZADEV.....	9
8.6.	KAZALNIKI.....	10
8.7.	PRIPOROČILO EVROPSKE KOMISIJE	14
9.	VIRI.....	15

1. Izhodišče

Uredba (EU) 2021/241 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost v členu 22(2), točka (a) določa obveznost države članice, da:

redno preverjajo, ali je bilo zagotovljeno financiranje pravilno uporabljeno v skladu z vsemi veljavnimi pravili in ali se je vsak ukrep za izvajanje reform in naložbenih projektov v okviru načrta za okrevanje in odpornost pravilno izvajal v skladu z vsemi veljavnimi pravili, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije in nasprotij interesov;

Sistemska revizija Evropske komisije (v nadaljevanju EK) ukrepov za zaščito finančnih interesov Unije je med drugim ocenila preverjanja, ki jih opravljajo izvajalski organi¹ pri izvajanju Načrta za okrevanje in odpornost (v nadaljevanju NOO) ter ugotovila, da:

»orodja za podatkovno rudarjenje, ki se trenutno uporabljajo v Sloveniji, ne zagotavljajo strukturiranih kazalnikov tveganja ter avtomatskih kontrol in opozoril, in zato ne zadoščajo za odkrivanje najrazličnejših tveganj povezanih z zaščito finančnih interesov Unije«.

Posledično je Slovenija v sodelovanju z EK pristopila k vzpostavitvi podlag za uporaba orodja ARACHNE za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nasprotja interesov, goljufij, korupcije in dvojnega financiranja.

Izvajalskim organom bo na razpolago orodje ARACHNE za avtomatizirano podatkovno rudarjenje in oceno tveganja v vseh postopkih preverjanja, skupaj z obstoječimi kontrolami, da bi se izboljšala uporaba virov izvajalskih organov in učinkovito ciljno usmerjali pregledi na kraju samem.

Uporaba orodja ARACHNE kot pomoč pri izvajanju postopkov preverjanja, ko izvajalski organi zaznajo morebitna tveganja.

Priročnik **ARACHNE - orodje za podatkovno rudarjenje pri preverjanju izvajanja Načrta za okrevanje in odpornost**, ki ga je pripravil Urad RS za okrevanje in odpornost (v nadaljevanju URSSO), povzema osnovna vsebinska pojasnila EK o uporabnosti orodja (vidik projektnega cikla).

Vsa podrobna pojasnila glede uporabe in delovanja orodja so predstavljena v posebnem priročniku EK **ARACHNE uporabniški priročnik v2.4.**², ki je dostopen v samem orodju (https://webgate.ec.europa.eu/arachneweb/docs/Manual_2.4-SI.pdf) ter ostalih virih, ki so navedeni v poglavju "Viri".

V primeru, da iz razpoložljivih pojasnil ne pridobite želene informacije se lahko **po pomoč obrnete neposredno na EK s pisnim vprašanjem, ki ga pošljete na naslov ec-arachne-info@ec.europa.eu** (v vednost tudi URSSO).

2. Beleženje uporabe

Zaradi preprečitve zlorabe ima orodje vgrajena varovala, med katera spada tudi beleženje glavnih aktivnosti uporabnikov.

V okviru izvajanja NOO se ARACHNE uporablja izključno za namen zaščite finančnih interesov Unije ob smotrnem izvajanju NOO (preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije in nasprotij

¹ V Sloveniji so glavni udeleženci NOO, katerim je namenjen ARACHNE nosilni organi in izvajalci ukrepov. URSSO kot koordinacijski organ je glavni administrator orodja na nacionalni ravni.

² Za dostop do dokumenta se je potrebno logirati v ARACHNE

interesov ter dvojnega financiranja) ter z upoštevanjem veljavne področne evropske in nacionalne zakonodaje s področja varovanja osebnih podatkov, varovanja tajnih podatkov, varovanja poslovnih skrivnosti, varovanja davčnih tajnosti, ipd.

Podatki in informacije ARACHNE se lahko uporabljajo izključno za namene povezane s preverjanjem izvajanja NOO projektov.

3. Uporabniške pravice

Orodje Arachne je namenjeno nosilnim organom in izvajalcem ukrepa, v kolikor gre za javne subjekte.

Za dostop v ARACHNE se uporablja sistem **EU login** z dvojnim preverjanjem. Pred dostopom do ARACHNE je treba najprej kreirati **svoj EU login račun** preko povezave: <https://webgate.ec.europa.eu/cas/login>.

Ko ustvarite EU login račun, vaš Koordinator NOO na URSOO³ sporoči sledeče podatke:

- ime in priimek
- e-mail naslov
- EU Login UID

Nove uporabnike za nosilni organ in izvajalce ukrepov lahko sporoči samo koordinator NOO.

EU Login UID najdete v podatkih o svojem profilu na spletni strani EU Login (<https://webgate.ec.europa.eu/cas>). Po prijavi v svoj EU Login profil uporabnik obišče My Account (kliknete na ikono zobatega kolesččka v zgornjem desnem kotu, zraven svojega imena), odpre My account details in skopira svoj UID.

Za dodelitev dostopa posameznemu uporabniku so potrebni vsi trije podatki. Potrebni so tudi v primeru, da že imate dostop do ARACHNE in je potrebno vaš dostop razširiti, da vključuje tudi program 2021SI-RRP.

Za uporabo orodja ARACHNE potrebujete tudi mobilno številko, saj boste ob vsaki prijavi prejeli sms z enkratno kodo za dostop.

Koordinator NOO na nosilnem organu vodi evidenco aktivnih uporabnikov na organu in izvajalcih ukrepov⁴ ter vsako spremembo nemudoma sporoči URSOO.

URSOO bo kvartalno preveril aktivno uporabo orodja Arachne uporabnikov. V kolikor uporabnik ne bo aktiven v obdobju aktivnosti iz tabele 1, bo njegov dostop ukinjen. V primeru ukinitve zaradi neuporabe, bo lahko uporabnik preko koordinatorja NOO ponovno zaprosil za dostop.

Tabela 1: obdobja pregleda aktivnosti

Četrtletje	
1. četrtletje	1. januar – 31. marec
2. četrtletje	1. april – 30. junij
3. četrtletje	1. julij – 30. september
4. četrtletje	1. oktober – 31. december

³ gp.ursoo@gov.si

⁴ V kolikor jih nosilni organ ima.

4. Kaj je ARACHNE

ARACHNE je orodje za podatkovno rudarjenje in obogatitev podatkov ter oceno tveganja, ki ga je razvila EK. Namen je **podpreti predvsem izvajalske organe držav članic pri administrativnih pregledih in upravljalnem preverjanju programov/instrumentov, ki jih financira (proračun) EU.**

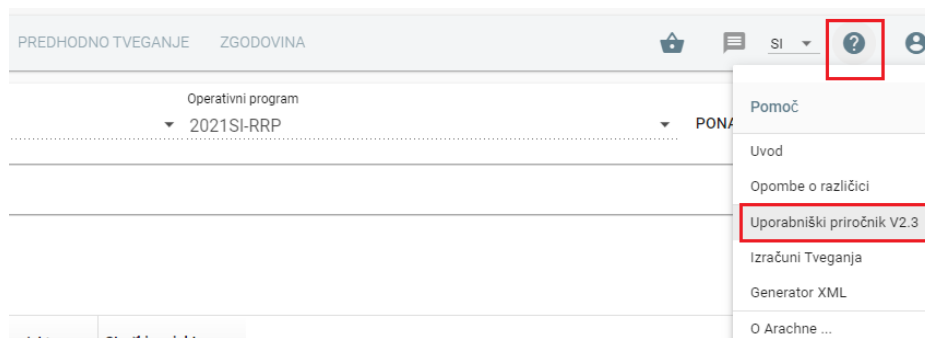
EK v svoji predstavitvi ARACHNE izpostavi⁵:

- da se z orodjem vzpostavlja **obsežna zbirka podatkov** o projektih, ki se izvajajo v okviru programov in skladov EU in jih pošljejo organi upravljanja, koordinacijski organi...
- da se **podatki bogatijo z javno dostopnimi informacijami**, da bi **na podlagi niza kazalnikov tveganja** lahko opredelili projekte, upravičence, pogodbe in izvajalce, ki bi bili lahko dovzetni za tveganje goljufije, navzkrižje interesov in nepravilnosti,
- da **orodje ni namenjeno oceni ravnanja posameznih prejemnikov sredstev in kot tako ni namenjeno samodejni izključitvi upravičencev iz programov/skladov EU.** Orodje zagotavlja pomembna **opozorila o tveganju** in s tem krepi upravljalno preverjanje, **ne daje pa nobenih dokazil o napakah, nepravilnostih ali goljufijah.**

ARACHNE lahko poveča učinkovitost izbiranja projektov, upravljalnega preverjanja in dodatno okrepi odkrivanje, preprečevanje in ugotavljanje sumov goljufij. Tehnologija naj bi sčasoma zagotovila večjo učinkovitost in uspešnost izvajalskih organov pri upravljalnih preverjanjih ter preprečila morebitne nepravilnosti in torej znižala stopnje napak, kar je skupen cilj tako EK kot nacionalnih organov.

5. Splošne informacije

Kako uporabljati ARACHNE je podrobneje pojasnjeno v **ARACHNE uporabniškem priročniku**, ki je uporabnikom na razpolago kar v samem orodju.

V osnovi ARACHNE pomaga pri iskanju odgovorov na vprašanja pri izvajanju postopkov preverjanja:

KAJ?	Odkrivanje in preprečevanje: <ul style="list-style-type: none"> • Nepravilnosti • Napak • Goljufij
KAKO?	Identifikacija tveganj: <ul style="list-style-type: none"> • Posamezna preverjanja • Horizontalna preverjanja • Brez avtomatskih odločitev
KDAJ?	V različnih fazah projektnega cikla: <ul style="list-style-type: none"> • Ex-ante • Sprotno spremljanje (npr. pred pripravo vloge za izplačilo, preverjanje na kraju samem) • Dokumentiranje rezultatov

⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPagId=3587&langId=sl>

ZAKAJ?	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšati administrativne kapacitete • Povečati učinkovitost/uspešnost sistemov za spremljanje in kontrolo
KDO?	<p>Osnovni uporabniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvajalski organi (nosilni organ/izvajalec ukrepa npr. strokovne komisije, kontrolne enote, projektni vodje...odvisno od interne organizacije preverjanj) • Organi upravljanja • Koordinacijski organi • Revizijski organi • Revizorji EK • OLAF, ERS, EJT...

6. Podatki v ARACHNE

Podatki, ki so na voljo v programu, so združeni iz različnih virov in omogočajo ogled morebitnih tveganj:

1. Podatki, ki jih zagotavlja EK

- notranji podatki: podatki o projektih, pogodbah in odhodkih, ki jih države prenesejo prek datotek XML;
- zunanji podatki: javno dostopne informacije o podjetjih:
  - podatki v zbirki Orbis⁶: splošne informacije, finančne informacije iz objavljenih bilanc stanja ter razmerja v zvezi z lastništvom in funkcijami med podjetji in posamezniki;
  - podatki v zbirki WorldCompliance: globalni sezname PEP⁷, sankcij, izvršilnih organov in negativnih medijev;
  - napovedne kazalnike Vadis⁸, ki temeljita na napovednem modeliranju tveganja.

⁶ Orbis | Compare Private Company Data | Bureau van Dijk (bvdinfo.com)

⁷ Politically Exposed Persons

⁸ Vadis Technologies izračunava tri napovedne kazalnike VPI: • oceno tveganja stečaja VPI; • nagnjenost k prodaji (P2B) VPI; • ocenjeno vrednost transakcije VPI.

2. Podatki, ki jih zagotavlja država članica⁹:

ARACHNE vsebuje 105 podatkovnih polj¹⁰, ki se polnijo s podatki držav članic. Za uvoz v ARACHNE pripravi URSOO periodično (praviloma vsake tri mesece) smiseln nabor podatkov iz MFERAC kot referenčnega sistema za izvajanje NOO.

MFERAC	ARACHNE (slo / angl)
Projekt iz NRP ¹¹ (šifra, naziv)	Projekt / Project
Stanje NRP (v pripravi, v izvajanju, zaključen, ukinjen, začasno prekinjen)	Status projekta / Status (open, closed, cancelled)
Nosilec/Investitor projekta (davčna številka, naziv)	Upravičenec ¹² / Beneficiary
Izhodiščna vrednost projekta	Stroški projekta / Total cost
Začetek/Konec financiranja projekta	Datum začetka, Datum konca projekta / Project start date, Project end date
Pravne podlage (naročilnice, pogodbe: šifra, predmet, vrednost)	Pogodbe / Contracts
Končni prejemnik (davčna številka, naziv)	Partnerji / Partners Člani konzorcija / ConsortiumMember
Izvajalec NOO (davčna številka, naziv)	Izvajalec/ Contractor
Podizvajalec NOO (davčna številka, naziv)	Podizvajalec / SubContractor

7. Uporaba ARACHNE

ARACHNE je namenjen uporabi v različnih stopnjah izvajanja projektov (skozi projektni cikel) ter različnim udeležencem v procesu izvajanja projektov na nosilnem organu oz. pri izvajalcu ukrepa.

ARACHNE se kot pomoč smiselno vključi v postopke preverjanj v projektne ciklu.

Izvajalski organi (nosilni organi, izvajalci ukrepov) smiselno evidentirajo¹³ tako subjekte, razmerja in relevantne kazalnike, kakor tudi na teh podlagah pridobljene ugotovitve oz. ukrepanja.

Preverjanje v ARACHNE v osnovi temelji primarno na projektu, na katerega se navezujejo upravičenci (končni prejemniki), projektne in pogodbeni partnerji...Na teh podlagah obogatene s podatki iz

⁹ Pri ex-ante preverjanju gre za simulacijo izračuna potencialnih tveganj na potencialnih projektih, ki še niso potrjeni/izbrani ter potencialnih podjetij še preden so pogodbe podpisane (posledično so potencialni tudi končni prejemniki in pogodbeni partnerji). Podatke za tovrstno preverjanje mora pripraviti uporabnik sam.

¹⁰ 7 "tehničnih" polj za določitev posameznega nacionalnega NOO; ostala polja zajemajo konkretne podatke iz projektov, pogodb, plačil.

¹¹ Načrt razvojnih programov državnega proračuna

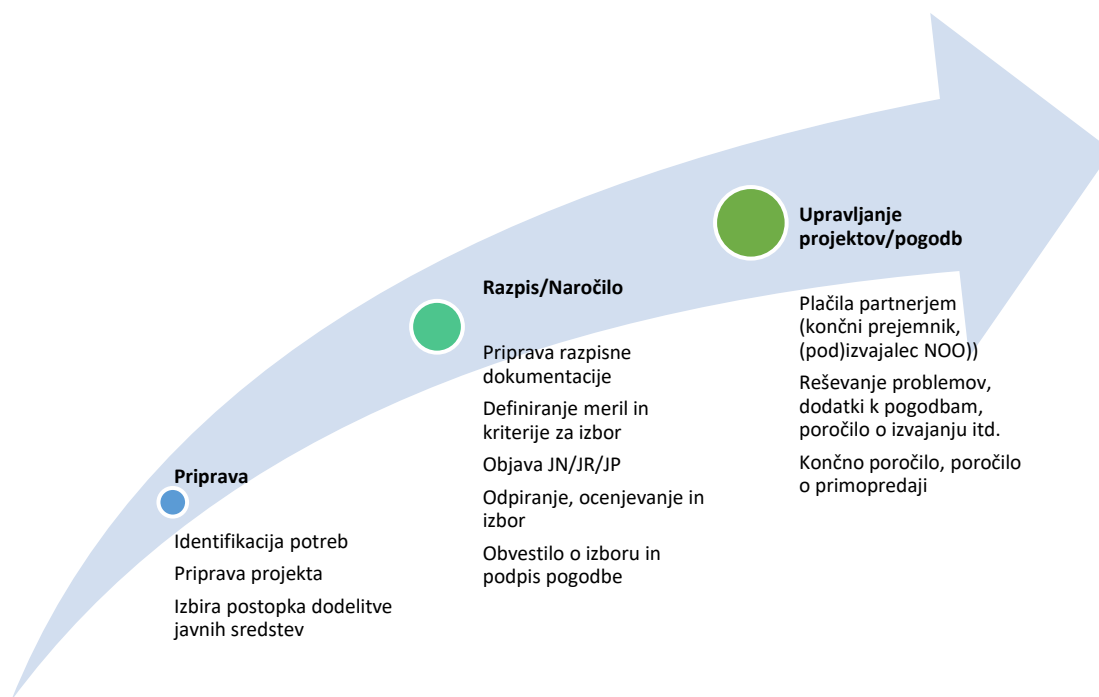
¹² Pri NOO je upravičenec praviloma končni prejemnik, ki je investitor/glavni partner projekta, predvsem pa je ključni partner na "izvajalskih" pogodbah NOO.

¹³ npr. v kontrolne liste se zabeleži le subjekte, razmerja in indikatorje, ki so jih preverili v ARACHNE; poglede in poročila pa izvajalski organi hranijo pri sebi.

mednarodnih in evropskih baz se izračunavajo kazalniki tveganj in prikazujejo povezave, ki so podlaga različnim organom:

- **udeležencem NOO** (preverjanje končnih prejemnikov, pogodbenih partnerjev, preverjanje ob pomembnejših vsebinskih/časovnih momentih izvajanja projekta, preverjanje pred izplačilom iz sklada,...)
- revizijski organ (revizije znotraj vsebinskega preverjanja),
- revizorji EK (revizije zahtevka za plačilo iz proračuna EU).

za preverjanje in spremljanje izvajanja projektov v kontekstu zaščite finančnih interesov Unije.

Glede na izbrani pristop preverjanja so na razpolago tudi različni prikazi kazalnikov tveganj in informacij:

Indivíduálno preverjanje

Iskanje projekta / pogodbe (kazalniki tveganj v podrobnih poročilih)

Iskanje podjetja (Orbis podatki, ex-ante poizvedbe, kazalniki tveganj povezanih projektov)

npr.:

- povezave med podjetji vključenimi v projekt
- finančna tveganja
- potencialno dvojno financiranje
- MSP status

Horizontalno preverjanje

Vzorčenje / izbor na podlagi ocene tveganj usmerjeno na npr.:

- projekte (vzorčenje)
- tveganja na specifičnem področju (javno naročanje, koncentracija)
- upravičenca, partnerja (npr. preverjanje vseh "rdečih oznak" za 1 upravičenca)

Sistemska tveganja NOO

Kakovost sistema spremljanja in preverjanja

Ex-ante preverjanje

Kazalniki tveganja na ex-ante nadzorni plošči

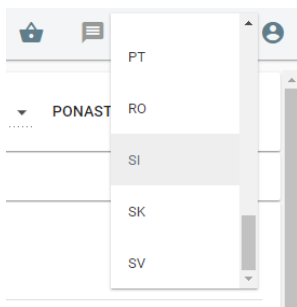
- preverjanja posameznih še ne potrjenih projektov/pogodb (prijaviteljev) in simulacija potencialnih tveganj
- potrjevanje v svežnju

Drugo

- Spremljanje razvoja tveganja projekta
- Izvoz kazalnikov v nacionalne sisteme
- Upravljanje primerov
- Iskanje podjetij s specifičnimi kriteriji

8. Pregled orodja

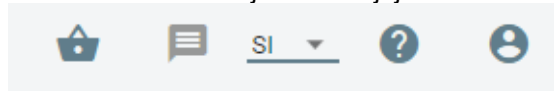
Ob prvem vstopu v ARACHNE si lahko zgoraj desno v meniju **nastavite želeni jezik**. Da bo sprememba vidna, se je potrebno ponovno prijaviti v ARACHNE.

Zgornji meni vsebuje 4 glavne zavihke – *Subjekti, Razmerja, Nadzorne plošče* in *Upravljanje zadev*.

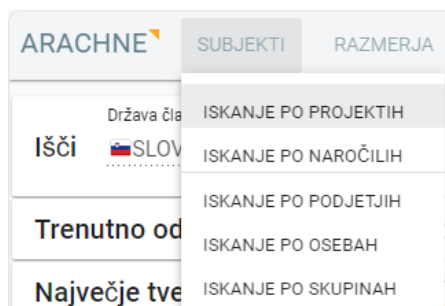

Na desni strani menija se nahajajo ikone za odložišče Priljubljene, Sporočila, Jezik, Pomoč ter Profil.

8.1. Subjekti

Zavihek **Subjekti** omogoča različne načine iskanja. Išče se lahko po projektih, naročilih, podjetjih, osebah ali skupinah.

Ob kliku na izbrano iskanje se odpre iskalnik, ki omogoča določitev parametrov iskanja. Parametri se med seboj razlikujejo glede na izbrano iskanje, pri vseh pa velja, da je potrebno določiti vsaj en parameter, npr. država.

Opcije za izbrani rezultat iskanja se odprejo z **desnim klikom** – klikne se lahko kamorkoli na izbrano vrstico. Ob kliku se odprejo nove opcije, ki se med seboj nekoliko razlikujejo glede na subjekt. Iskanje po podjetjih bo, na primer, ponudilo opcijo »Lastniki/direktorji (vse)«, medtem ko iskanje po projektih ponudi opcijo »Sodelujoče družbe«.

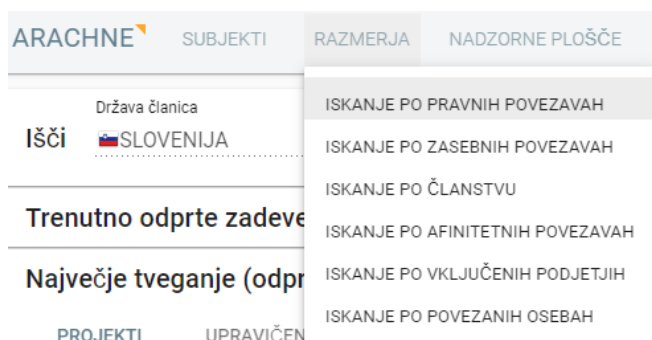
Pri vse rezultatih iskanja pa sta na voljo opciji »Dodaj med priljubljene« in »Kopiraj ime v odložišče«. Izbira »Dodaj med priljubljene« bo izbrani subjekt shranila med »Priljubljene«, tako da se lahko v prihodnje do njega dostopa z enim klikom. Košarica za »Priljubljene« se nahaja na desni strani glavnega menija, ponazarja pa jo ikona košarice.

Za določene subjekte, kot na primer »Projekte«, lahko iz mini menija, ki se odpre ob desnem kliku, izberemo tudi opcijo »Podrobno poročilo«. Z opcijo »Ustvari zadevo« se lahko odpre novo pogovorno okno, s pomočjo katerega se ustvari nova zadeva. Za vsak projekt, ki se ga preverja, se odpre nova zadeva in potem vsa preverjanja (vključno s podjetji, povezanimi osebami itd.) potekajo iz zadeve. Arachne beleži začetek zadeve, konec zadeve...

Včasih so v mini meniju vidne sive opcije, ki jih ni mogoče klikniti. Na ta način nam orodje kaže, da so na voljo dodatni prikazi, do katerih lahko dostopamo preko uporabe zavihka »Razmerja«.

8.2. Razmerja

Zavihek **Razmerja** je namenjen iskanju po različnih vrstah razmerij. Išče se lahko po pravnih povezavah, zasebnih povezavah, članstvu, afinitetnih povezavah, vključenih podjetjih in povezanih osebah.

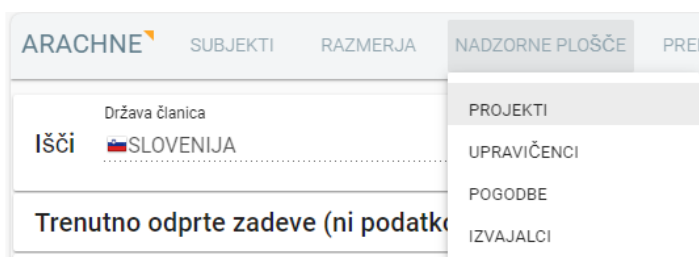

Enako kot pri iskanju po »Subjektih«, je potrebno v iskalniku določiti parametre. Desni klik na izbrani rezultat iskanja odpre mini meni, ki ima podobne opcije, kot pri »Subjektih«.

Glavna razlika med obema načinoma iskanja je razvidna že iz imena.

8.3. Nadzorne plošče

Za hiter dostop in pregled večjega števila subjektov je na voljo zavihek »**Nadzorne plošče**«. Nadzorne plošče so na voljo za Projekte, Upravičence, Pogodbe in Izvajalce. Ob kliku na posamezno polje (npr. Projekti) se odprejo vsi rezultati, razvrščeni glede na kazalnik Skupna ocena.

S klikom na ime posameznega kazalnika nastavimo razvrščanje po tem kazalniku. S klikom na znak plus ob robu imena se kazalnik razširi in za razvrščanje lahko uporabimo tudi podrejene kazalnike.

Na začetku vsake vrstice rezultata je znak plus, ki nam ob kliku odpre novo okno s povezanimi podatki, npr. Sodelujoče družbe pri posameznem projektu.

Na dnu okna rezultatov je na voljo orodna vrstica z ikonami. Ikone na levi strani nam omogočajo filtriranje rezultatov, Združevanje v skupine in Izbiranje rezultatov.

Ko kliknemo na ikono Izberi, se na levi strani vsakega rezultata prikaže okence za izbiro. Ob izbiri vsaj enega rezultata se na zgornjem meniju, na desni strani poleg košarice za Priljubljene, prikaže nova ikona za Izvoz podatkov.

8.4. Izvoz podatkov

Po izbiri vsaj enega rezultata v nadzorni plošči, se v zgornjem meniju prikaže ikona za **Izvoz podatkov**. Ob kliku na ikono se odpre Čarovnik za izvoz podatkov, ki nas vodi čez proces izvoza.

V prvem koraku je potrebno izbrati podatka polja, ki naj se izvozijo. Namesto, da klikamo na vsako polje posebej, si lahko desno zgoraj s klikom na znak plus zraven opcije Filtriraj zapise, ustvarimo svoj filter. Tako ob prihodnjih izvozih samo izberemo želeni filter in avtomatsko bodo izbrana vsa polja, ki smo jih izbrali ob ustvarjanju filtra.

V naslednjem koraku izberemo format izvoženih podatkov. Izbira se lahko med modulom za izvoz CSV/TSV, modulom za izvoz vsega besedila in modulom za izvoz strukturiranega XML. Za katerikoli format je potrebno določiti ime izvožene datoteke. Ostala polja se lahko pusti privzete vrednosti.

Ko se določi ime datoteke, je potrebno vpisati samo ime, na kar opozarja tudi rdeči trikotnik s klikanjem. To pomeni, da ime ne sme vsebovati zapisov kot so .csv ali .xml.

Po določitvi imena na dnu okenca kliknete gumb Zaključni in izvoz se bo pričel.

8.5. Upravljanje zadev

Zavihek **Upravljanja zadev** vsebuje dve strani, in sicer Domača stran upravljanja zadev ter Stran s statistiko o upravljanju zadev.

Na Domači strani upravljanja zadev so prikazani Moje Nerešene Zadeve, Nedodeljene Zadeve ter Iskalnik zadev. Ustvarjanje novih zadev ne poteka preko tega dela orodja, temveč prek iskalnikov

oziroma nadzornih plošč. Ob desnem kliku na izbrani subjekt se odpre mini meni, ki vsebuje opcijo Ustvari zadevo.

Stran s statistiko o upravljanju zadev vsebuje grafični in tabelni prikaz statistike zadev. Prikazano je število zadev ter Povprečen čas potreben za posamezna dejanja, npr. sprejetje ali zavrnitev zadeve.

8.6. Kazalniki

Orodje izračunava **skupno oceno tveganja** skozi **7 kategorij kazalnikov tveganj**, kjer je vsaka **kategorija sestavljena iz nabora posamezni kazalnikov tveganj** (kot prikazuje spodnja tabela).

Skupna ocena	Javna naročila	Obdobje med objavo in podpisom pogodbe Izločene ponudbe glede na prejete ponudbe Finančni popravki
	Upravljanje pogodb	Izvajalci z neveljavno številko za DDV Pogodbeni znesek glede na letne prihodke izvajalca Stroški iz aneksov k pogodbi glede na pogodbeni znesek
	Upravičenost	Stroški projekta zunaj obdobja upravičenosti Podvojeni zneski v stroških Odhodki, višji od stroškov projekta
	Uspešnost	Število usposobljenih oseb glede na število oseb, ki jih je treba usposobiti Stroški projekta glede na dolžino zgrajenih železnic Stroški odpadnih voda glede na prebivalce, ki bodo imeli koristi
	Koncentracija	Upravičenci, ki sodelujejo v več projektih/OP Izvajalci, ki sodelujejo v več projektih/OP (Pod)izvajalci, ki sodelujejo v več projektih istega upravičenca
	Racionalnost	Finančna podpora EK glede na stroške projekta Upravni stroški glede na stroške projekta Stroški seminarjev in objav glede na stroške projekta
	Ugled in goljufije	Nagnjenost k stečaju Povezave med upravičenci/partnerji projekta/pogodbe Vključenost na sezname sankcij, v občutljivih regijah

“Metodološke” usmeritve za uporabnike ARACHNE so odvisne od samih izvajalcev, ki so vključeni v izvajanje operativnih programov, instrumentov, skladov EU, in sicer samoocene tveganja, obvladovanja tveganj goljufij in ukrepov za zmanjšanje tveganj, ki so del internih opisov upravljanja in kontrol z namenom nadaljnega obvladovanja tveganj.

Za NOO se zagotavljajo smiselni podatki iz MFERAC, ki izhajajo iz določil člena 22(2), točka (d)¹⁴ Uredba (EU) 2021/241, in sicer podatki o projektu ter podatki o pogodbah. Na podlagi podatkov iz MFERAC v kombinaciji s podatki, ki jih zagotavlja EK v ARACHNE, so relevantni predvsem indikatorji tveganj na področju koncentracije ter ugleda in goljufij.

Vsaka skupna ocena vsebuje različno število kazalnikov, na podlagi katerih je izračunana. Za večjo preglednost, so kazalniki prikazani **v obliki semaforja in številik**.

¹⁴ Podatki o dejanskih lastnikih iz MFERAC, ki zapadejo pod določila ZVOP, se ne izvažajo v ARACHNE.

Ob desnem kliku na posamezni krog se odpre novo pogovorno okno, ki prikazuje sestavo izbranega kazalnika, obrazložitev izračuna in, kjer so na voljo, tudi različne dodatne informacije.

Na tej točki se je potrebno zavedati, da je **ARACHNE zgolj orodje, ki "ne more razmišljati"**. Izračun kazalnikov poteka po vnaprej določenih formulah, ki niso enako primerne za vse subjekte. **Rumene, oranžne in rdeče obarvane kazalnike je zato potrebno preveriti in ugotoviti, zakaj so taki kakršni so, v kolikor je nek izračunan kazalnik smiseln za konkreten primer (projekt, organizacijo/ podjetje).**

Za prikaz podrobnosti o vsakem posameznem kazalniku ali skupni oceni, kliknite na obarvan krog poleg imena kazalnika ali skupne ocene. Klikanje ni mogoče na **sive kroge**, ker siv krog pomeni, da ni izračuna.

Razlaga za rdeč kazalnik ni nujno relevantna za konkreten primer; lahko pa nakazuje na določeno nepravilnost. Imamo lahko tudi zeleno skupno oceno, ki pa znotraj vsebuje oranžen ali rdeč kazalnik tveganja. **Interpretacija rezultatov je na strani uporabnika.**

Skupna ocena za **javna naročila** vsebuje kazalnike:

- Pripravljalno obdobje med objavo in podpisom pogodbe
- Delež izločenih ponudb glede na prejete ponudbe
- Število veljavnih ponudb
- Pogodbeni zneski prek omejenih postopkov/skupni stroški projekta
- Število aneksov k pogodbi glede na povprečje v sektorju
- Finančni popravek

Skupna ocena za **upravljanje pogodb** vsebuje kazalnike:

- Izvajalci z neveljavno številko za DDV
- Podizvajalci z neveljavno številko za DDV
- Stroški iz aneksov k pogodbi glede na stroške projekta
- Stroški iz aneksov k pogodbi glede na pogodbeni znesek
- Razlika med dejanskim datumom izteka pogodbe in prvotnim datumom izteka pogodbe
- Število članov konzorcija
- Spremembe pogodbe
- Sprememba ključnih strokovnjakov
- Ključni strokovnjaki, povezani z več projekti
- Pogodbeni znesek glede na letne prihodke izvajalca
- Zunanji ponudnik storitev

Skupna ocena za **upravičenost** vsebuje kazalnike:

- Stroški projekta zunaj obdobja upravičenosti – pred začetnim datumom
- Stroški projekta zunaj obdobja upravičenosti – po končnem datumu
- Različni datumi računov in plačil
- Velik delež stroškov, pripisanih ob koncu projekta
- Odhodki z zaokroženimi zneski
- Podvojeni zneski v stroških
- Negativni odhodki
- Odhodki, višji od stroškov projekta
- Stroški zemljišča glede na stroške projekta

Skupna ocena za **uspešnost** vsebuje kazalnike:

- Število usposobljenih oseb glede na število oseb, ki jih je treba usposobiti
- Izvedene ure usposabljanja glede na ure usposabljanja, ki jih je treba izvesti
- Nastali stroški za ure usposabljanja glede na odobrene stroške
- Število dodatnih zaposlenih po koncu projekta glede na dogovorjene dodatne zaposlene
- Število dogovorjenih dodatnih zaposlenih glede na sporočene zaposlene
- Dodatni prihodki ob koncu projekta glede na dogovorjene dodatne prihodke
- Potrjeni dodatni prihodki glede na sporočene prihodke
- Stroški projekta glede na dolžino zgrajenih cest
- Stroški projekta glede na dolžino zgrajenih železnic
- Stroški projekta glede na količino trdnih odpadkov, ki jih je treba obdelati
- Količina obdelanih trdnih odpadkov glede na količino trdnih odpadkov, ki jih je treba obdelati
- Stroški odpadnih voda glede na prebivalce, ki bodo imeli koristi
- Stroški odpadnih voda glede na prebivalce, ki imajo koristi
- Stroški obnove kanalizacije glede na dolžino kanalizacije, ki jo je treba obnoviti
- Stroški oskrbe z vodo glede na prebivalce, ki bodo imeli koristi
- Stroški oskrbe z vodo glede na dolžino vodovoda, ki ga je treba obnoviti
- Stroški projekta glede na zmanjšanje energije
- Stroški projekta glede na urbani razvoj

Skupna ocena za **koncentracijo** vsebuje kazalnike:

- Upravičenci, ki sodelujejo v več projektih
- Upravičenci, ki sodelujejo v več operativnih programih
- Partnerji, ki sodelujejo v več projektih
- Partnerji, ki sodelujejo v več operativnih programih
- Izvajalci, ki sodelujejo v več projektih

- Izvajalci, ki sodelujejo v več projektih upravičenca
- Izvajalci, ki sodelujejo v več operativnih programih
- Povezane osebe, ki so povezane z več projekti
- Člani konzorcija, ki sodelujejo v več projektih
- Člani konzorcija, ki sodelujejo v več projektih upravičenca
- Podizvajalci, ki sodelujejo v več projektih
- Podizvajalci, ki sodelujejo v več projektih upravičenca
- Izvajalec nadzora večkrat sodeluje z istimi izvajalci del

Skupna ocena za **racionalnost** vsebuje kazalnike:

- Finančna podpora EK glede na stroške projekta
- Finančna podpora EK glede na dohodke projekta
- Finančna podpora EK glede na druge prispevke
- Stroški zaposlenih glede na stroške projekta
- Osnovna sredstva glede na stroške projekta
- Upravni stroški glede na stroške projekta
- Reprezentančni in potni stroški glede na stroške projekta
- Nabavni stroški glede na stroške projekta
- Stroški seminarjev in objav glede na stroške projekta
- Stroški raziskav glede na stroške projekta
- Drugi stroški glede na stroške projekta
- Izjemni stroški glede na stroške projekta
- Osnovna sredstva glede na stroške zaposlenih
- Finančna pomoč EK glede na prihodke upravičenca
- Skupna finančna pomoč EK glede na prihodke upravičenca

Skupna ocena za **ugled in goljufije** vsebuje kazalnike:

- Upravičenci z neveljavno številko za DDV
- Velika ali manjšajoča se nagnjenost k stečaju
- Veliko ali manjšajoče se tveganje v primerjavi s sektorjem
- Visoke bonitetne ocene povezanih družb
- Neoddajanje letnih računovodskih izkazov
- Razlika med stroški projekta in letnimi prihodki
- Stroški projekta glede na število zaposlenih
- Povezave med upravičenci/partnerji projekta
- Povezave med upravičenci/partnerji projekta in izvajalci/člani konzorcija
- Povezave med upravičenci/partnerji projekta in podizvajalci
- Povezave med izvajalci/člani konzorcija
- Povezave med izvajalci/člani konzorcija in podizvajalci
- Povezave med povezanimi osebami in vključenimi podjetji
- Direktorji/lastniki z velikim številom mandatov
- Registracija več družb na istem naslovu
- Udeležba direktorjev/lastnikov v stečajih
- Udeležba direktorjev/lastnikov iz občutljivih regij
- Vključenost v občutljivih regijah
- Vključenost skupin v občutljivih regijah
- Nedosledne dejavnosti
- Uporaba naslova s poštnim predalom
- Vključenost na sezname politično izpostavljenih oseb
- Vključenost na sezname sankcij
- Vključenost na sezname izvršilnih organov
- Vključenost v negativnih medijih
- Novo ustanovljena družba
- Novi lastniki/direktorji
- Velika rotacija direktorjev
- Spremembe dejavnosti
- Spremembe naslova
- Spremembe imen

8.7. Priporočilo Evropske komisije

EK¹⁵ kot ključna področja preverjanj med drugim izpostavlja sledeče:

Projektna kategorija tveganja	Ključna projektna pod-kategorija tveganja	Sekundarne projektne pod-kategorije tveganj
Opozorila "Ugled in goljufije"	<ul style="list-style-type: none"> • Povezave med upravičenci/ projektnimi partnerji • Povezave med upravičenci/ projektnimi partnerji in izvajalci/ člani konzorcija • Povezave med upravičenci/ projektnimi partnerji in podizvajalci • Povezave med izvajalci/ člani konzorcija • Povezave med izvajalci/ člani konzorcija in podizvajalci • Vključenost v seznam politično izpostavljenih oseb • Upravičenci z napačno DDV številko • Registracija več družb na istem naslovu • Nedosledne dejavnosti • Vključenost na sezname sankcij • Vključenost na sezname izvršilnih organov 	<ul style="list-style-type: none"> • Velika rotacija direktorjev • Velika ali manjšajoča se nagnjenost k stečaju • Letni računovodskih izkazi niso bili oddani • Razlika med stroški projekta in letnimi prihodki • Stroški projekta glede na število zaposlenih • Vključenost v občutljivih regijah • Novo ustanovljena družba • Uporaba naslova s poštnim predalom • ...
Tveganja "Koncentracije"	<ul style="list-style-type: none"> • Upravičenci, ki sodelujejo v več projektih • Upravičenci, ki sodelujejo v več operativnih programih • Partnerji, ki sodelujejo v več projektih • Partnerji, ki sodelujejo v več operativnih programih • Izvajalci, ki sodelujejo v več projektih • Izvajalci, ki sodelujejo v več projektih upravičenca • Izvajalci, ki sodelujejo v več operativnih programih • Člani konzorcija, ki sodelujejo v več projektih • Podizvajalci, ki sodelujejo v več projektih 	

¹⁵Arachne Guidance Note (10th Informal expert group meeting on RRF implementation of 29 November 2021)

EK priporoča, da države članice preverijo projekte, kjer so:

- Eden ali več ključnih kazalnikov označeni **rdeče**.
- V primeru, da so **4 ali več kazalnikov označeni rdeče**, ob pogoju, da noben drug ključni kazalnik ni rdeč.

Izvajalski organi držav članic sami določijo parametre na podlagi **samoocenitve tveganj** in internih postopkov upravljanja ter preverjanj.

Potrditve na podlagi preverjanj kazalnikov lahko pripeljejo do suma nepravilnosti (npr. goljufije), nakar izvajalski organi postopajo skladno s svojim internimi navodili za obravnavo nepravilnosti.

Če se sumi potrdijo je to razlog za popravljalne ukrepe in vračilo neupravičeno porabljenih sredstev mehanizma.

Ocene tveganj ne morejo in ne smejo pomeniti avtomatske odločitve o izločitvi upravičenca ali zaključka/ukinitve projekta, razen v primeru, če ima organ posebne procedure ali dokazila, da ugotovi neresnične informacije tj. prijava vsebuje neresnične informacije, ki pomenijo izključitev npr. izjava o nepovezanosti, izjava o poravnanih obveznosti...

9. Viri

ARACHNE uporabniški priročnik v2.4 (za dostop do dokumenta se je potrebno logirati v ARACHNE)

https://webgate.ec.europa.eu/arachneweb/docs/Manual_2.4-SI.pdf

ARACHNE risk scoring tool - Related documents

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=325&internal_pageId=3587&tableName=INTERNAL_PAGES&moreDocuments=yes

ARACHNE – izračuni tveganja (za dostop do dokumenta se je potrebno logirati v ARACHNE)

https://webgate.ec.europa.eu/ARACHNEweb/docs/ARACHNE%20-%20risk%20calculations_2.3-SI.pdf

ARACHNE risk scoring tool - Related documents

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=325&internal_pageId=3587&tableName=INTERNAL_PAGES&moreDocuments=yes

ARACHNE – frequently asked questions

[file:///C:/Users/RadmanF56/Downloads/Arachne%20FAQ%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/RadmanF56/Downloads/Arachne%20FAQ%20(5).pdf)